

एकिकृत बाली पात्रो-काउली खेती (Integrated Crop Calendar - Cauliflower)

महिना	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ	श्रावण	भाद्र	आश्विन	कार्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फाल्गुण	चैत्र												
हप्ता	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४	१ २ ३ ४												
मौसम																								
	काउलीको बेर्ना				बेर्ना सारेको				गोडमेल, मलखाद र सिचाई व्यवस्थापन				दोस्रो गोडमेल मलखाद र सिचाई व्यवस्थापन				काउली तयारी अवस्था							
	बाली पात्रो: तराई र मध्य पहाडको लागि												फाल्गुण- भाद्र: बेमौसमी काउली खेतीको लागि उपयुक्त											

मुख्य जातहरू:

अगौटे जातहरू (बाली तयार हुन ६०-७५ दिन): सिल्भरकप ६०, एन एस ६०, हिमलता, स्नोकिङ्ग, स्नोक्विन, रेमी, मिल्कवे, आदि।

मध्य-मौसमी जातहरू (बाली तयार हुन ७५-१०० दिन): काठमाडौं स्थानिय, ज्यापु काउली, स्नो क्राउन, एन एस ९०, एन एस ८४, ह्वाइट टप, ह्वाइट फ्लस आदि।

पछौटे जातहरू (बाली तयार हुन १००-१५० दिन): डोल्पा स्नोवल-१६, किबोजायन्ट, स्नोमिष्टिक, स्नोडुम, माधुरी आदि हुन्।

बीउ दर र बेर्ना रोप्ने: १०-२० ग्राम बीउ वा १८००-२५०० स्वस्थ बेर्ना प्रति रोपनी आवश्यक पर्दछ। ३-४ पाते भएपछि पुनः अर्को नर्सरी तयार गरी बेर्नालाई १०/१० से.मि.को फरकमा सारेर १५-२० दिन सम्म राम्ररी हेरचाह गरी बेर्ना ठूला र दन्हा अर्थात् ५-६ पाते भएपछि बेर्ना खेतबारीमा रोप्नु पर्दछ। अगौटे जातका काउलीको बेर्नालाई दोश्रो नर्सरीमा नहुर्काई सोभै मुख्य खेतबारीमा रोप्नु पर्दछ।

बेर्ना सार्दा बेलुकीपख सार्नुपर्दछ र सार्दा नर्सरी ब्याडमा बेर्नाको जति भाग माटोले छोपिएको हुन्छ त्यति भाग मात्र माटोले पुरेर बेर्नाको वरिपरी हल्का थिच्नु पर्दछ।

रोग	नोक्सानीको लक्षण	व्यवस्थापन
गाँटे रोग	जरामा गाँठा देखिन्छ, बोट ओइलाउँदछ।	ब्याडको लागि जमिन छान्दा रोग नदेखिएको छान्नु पर्दछ। उक्त जग्गामा भ्यासभुस जम्मा गरी राम्ररी पोल्ने। प्रति वर्ग मिटर क्षेत्रमा १ के.जी. कृषि चून र १ के.जी. तोरीको पिनाको धुलो राम्ररी मिसाउने।

काउलीमा देखिएका विकृतिहरू र तिनको व्यवस्थापन:

ब्राउनिङ्ग:

व्यवस्थापन: जग्गा तयार गर्दा ५००-७०० ग्राम बोरेक्स प्रति रोपनीका दरले माटोमा मिलाउने। ५० ग्राम बोरेक्स २५ लिटर पानीमा मिश्रण तयार गरी काउली सारेको ३० दिनमा र कोपी निस्कनु भन्दा १५ दिन अगाडी छर्कने।

ह्विपटेल:

व्यवस्थापन: यो समस्या हटाउन माटोमा चून प्रयोग गरी माटोको पि.एच. ५.५-६.५ मा ल्याउने। जग्गा तयार गर्दा ५० ग्राम एमोनियम वा सोडियम मोलिब्डेट प्रति रोपनीका दरले रासायनिक मल साथै माटोमा मिलाउने। २० ग्राम सोडियम मोलिब्डेट २५ लिटर पानीमा मिश्रण तयार गरी काउली सारेको ३० दिनमा छर्कने।

बाली कटाई: काउली कसिलो र राम्रो आकारको देखिएपछि कोपी कसिलो छुट्टैमा कटाई गर्नु पर्दछ। काउलीलाई छाकेको सबैभन्दा भित्र पट्टीका पातहरू हटाउनु हुँदैन र त्यसभन्दा तल एक तह पातहरू पनि हटाउनु हुँदैन, तिनको टुप्पामात्र काट्ने र बाँकी सबै तहका पातहरू हटाउनु पर्दछ। सम्भव भएसम्म काउली साँभन्तै मात्र काट्नु पर्दछ र काटेपछि छहारीमा राख्नु पर्दछ।

उत्पादन: सरदर उत्पादन प्रति रोपनी १५००-२५०० के.जी. सम्म हुन्छ।

सन्दर्भ ग्रन्थ:

- व्यवसायिक तरकारी उत्पादन प्रविधि। २०७१। नेपाल हर्टिकल्चर सोसाईटी
- AVRDC.1990. Vegetable Production Training Manual

बाली लगाउने समय:

भौगोलिक क्षेत्र	अगौटे जात	मध्य-मौसमी जात	पछौटे जात
तराई, खोँच र बेंसी (तराई देखि ६०० मि. सम्म)	भाद्र-आश्विन (कार्तिक-मंसिर)	आश्विन-कार्तिक (मंसिर-पौष)	आश्विन-कार्तिक (पौष-फाल्गुण)
मध्य पहाड (६०० मि. देखि २००० मि.)	आषाढ-श्रावण (आश्विन-कार्तिक)	भाद्र-आश्विन (कार्तिक-माघ)	कार्तिक-पौष (चैत्र-जेष्ठ)
उच्च पहाड (२००० मि. भन्दा माथि)	वैशाख-आषाढ (आषाढ-कार्तिक)	आषाढ-श्रावण (आश्विन-कार्तिक)	फाल्गुण (वैशाख-जेष्ठ)

एकिकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन:

कीरा	नोक्सानीको लक्षण	व्यवस्थापन
लाही कीरा	हरिया-सेता रङ्गका साना लाही कीराले पातको रस चुसेर खान्छ र कीराको संख्या धेरै भएमा बेर्ना ओइलाएर मर्दछ।	एकीकृत व्यवस्थापन (सरसफाई, ट्याप, स्टिकर, जैविक विषादि जस्तै वि.टि प्रयोग गर्ने), खरानी, साबुन पानी वा नीमको भोल छर्ने। बढी क्षति भएमा डाईक्लोरोफस, नुभान ७६ डिसि ०.५ मिलि लिटर प्रति लिटर पानीमा मिसाई ७/७ दिनको फरकमा छर्कने।
बन्दाको पुतली	पुतलीले पातको तल्लो सतहमा पहेँलो फुल पाछ, फूलबाट लार्भाको विकासभै लार्भाले कलिला पात खाई नोक्सान पुर्‍याउँदछ।	बाली निरीक्षण गरी फुल तथा लार्भा टिपेर मारी दिनु पर्दछ। बढी आक्रमण गरेको पाइएमा नुभान १ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा वा मालाथियन भोल २ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्दा नियन्त्रण गर्न सकिन्छ।
ईट बुट्टे पुतली को पात खाने लाभे	यसको लार्भाले पात खाएर बालीलार्वा नोक्सान पुर्‍याउँदछ।	फुल तथा लार्भे नष्ट गर्ने। नुभान १ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा घोली स्प्रे गर्ने

रोग	नोक्सानीको लक्षण	व्यवस्थापन
फेद कटुवा	यसको लार्भाले माटोमा बसेर विरुवाको फेद काटी नोक्सान गर्दछ। यी गुडुल्कने स्वभावका हुन्छन्। लार्भाले कलिला पात र गुभो खान्छ।	लार्भालाई हातले टिपेर मार्ने। मल्टिनीम २ मि.लि./ लिटर पानीमा मिसाई छर्ने। जग्गा तयार पार्दा मालाथियन विषादि धुलो १ के.जी. प्रति रोपनीको दरले छर्नु पर्दछ।
बेर्ना कुहिने	बेर्ना वाक्लो भएमा र वातावरण ओसिलो र ब्याडमा बढी चिस्यान भएमा जमिन सँगैको मुख्य डाँठ कालो भएर मर्ने।	बेभिस्टिन २.५ ग्राम प्रति १ किलो बीउका दरले उपचार गरेर रोप्नु पर्दछ। ब्याडमा बीउ वाक्लो गरी नरोप्ने। फारपात उखेलेर सरसफाई गर्ने। माटोमा बढी चिस्यान नराख्ने।
डाउनी मिल्ड्यू	माथिल्लो सतहमा पहेलो दाग र तल्लो सतह कपास जस्तो ढुँसी आउँछ।	डाईथेन एम-४५ अथवा क्रिलेक्सील २ ग्राम प्रति लिटर पानीमा मिलाई छर्कने।

दृष्टव्य :कोष्ठ भित्रको बाली लिने महिना हो।